

V Bratislave 20. januára 2011
GÚs 3/11-1

**Ústavný súd
Slovenskej republiky
Košice**

Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a čl. 130 ods. 1 písm. e) Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 18 ods. 1 písm. e) a § 37 ods. 1 zákona NR SR č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov podávam

n á v r h

na začatie konania o súlade

ustanovení § 2 ods. 1 v slovách „znížený podľa odseku 2“, § 2 ods. 2 a § 29g ods. 1, 4, 8 a 9 zákona NR SR č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení zákona č. 500/2010 Z. z. vo vzťahu k sudcom a § 85 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich v znení zákona č. 500/2010 Z. z. s čl. 1 ods. 1 prvá veta v spojení s čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

a navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky a § 37 až 41 zákona NR SR č. 38/1993 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov vydal tento

n á l e z :

ustanovenie § 2 ods. 1 v slovách „znížený podľa odseku 2“, § 2 ods. 2 a § 29g ods. 1, 4, 8 a 9 zákona NR SR č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení zákona č. 500/2010 Z. z. vo vzťahu k sudcom a § 85 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich v znení zákona č. 500/2010 Z. z. nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 prvá veta v spojení s čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Súčasne navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 125 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a § 38 ods. 2 zákona NR SR č. 38/1993 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov rozhodol o pozastavení účinnosti ustanovenia § 2 ods. 1 v slovách „znížený podľa odseku 2“, § 2 ods. 2 a § 29g ods. 1, 4, 8 a 9 zákona NR SR č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení zákona č. 500/2010

Z. z. vo vzťahu k sudcom a § 85 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach v znení zákona č. 500/2010 Z. z., ak prijme tento návrh na konanie podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky.

Odôvodnenie

Podľa čl. 1 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné sudy.

Podľa čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

Zákonodarca sa týmito ústavnými článkami dôsledne neriadil pri schvaľovaní zákona č. 500/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a o zmene zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 500/2010 Z. z.“).

Zákon NR SR č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky“) v § 23 ustanovuje platové pomery sudcov súdov Slovenskej republiky. V § 23 ods. 1 ustanovuje, že priemerným platom sudcu Slovenskej republiky je plat poslanca uvedený v § 2. V § 23 ods. 2 ustanovuje, že platové pomery sudcov Slovenskej republiky ustanoví podľa zásady uvedenej v odseku 1 osobitný predpis. Týmto osobitným predpisom je zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach“).

Suma priemerného platu sudcov určená na základe § 23 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky **je rozhodujúcim kritériom pre určenie základného platu sudcov, a tým ich funkčného platu** a ďalších nárokov, ale aj postihov a sankcií spojených s výkonom funkcie sudcu **a rozhodujúcim kritériom pre určenie výšky príplatku k dôchodku za výkon funkcie sudcu a príplatku k dôchodku pozostalých.**

Základný plat sudcov ustanovuje zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach.

Sudcovia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Špecializovaného trestného súdu majú rovnaký základný plat. Ich základným platom je plat rovnajúci sa 1,3 násobku platu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky mesačne (§ 66 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach).

Sudcovia okresných súdov a sudcovia krajských súdov sa zaraďujú do dvoch platových skupín a do siedmich platových stupňov. Sudcovia okresných súdov sa zaraďujú

do platovej skupiny I a sudcovia krajských súdov do platovej skupiny II. Do jednotlivých platových stupňov sa zaraďujú podľa dĺžky praxe (§ 66 ods. 2 až 4 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich).

Základný plat sudcov zaradených do jednotlivých platových stupňov a jednotlivých platových skupín sa určuje z priemerného platu sudcov určeného na základe § 23 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky. V platovej skupine I možno dosiahnuť základný plat v závislosti od dĺžky praxe od 90% do 120% z priemerného platu sudcov. V platovej skupine II možno dosiahnuť základný plat od 95% do 125% z priemerného platu sudcov (§ 67 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich).

Základný plat spolu s funkčným príplatkom (k funkčnému príplatku pozri § 68 až 70 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich) tvorí funkčný plat sudcu (§ 71 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich). Samozrejme, ak sudca nemá nárok na funkčný príplatok, jeho funkčným platom je jeho základný plat.

Zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich považuje základný plat, funkčný plat a priemerný plat sudcov za veličiny, na základe ktorých sa určuje výška ich ďalších nárokov, ale aj postihov a sankcií spojených s výkonom funkcie sudcu.

Základný plat sudcu je rozhodujúcim kritériom pre určenie výšky odchodného (§ 21), platu pri dočasnom pozastavení výkonu funkcie (§ 22), paušálnej náhrady nákladov spojených s výkonom funkcie (§ 52 ods. 2), príplatku počas dočasného pridelenia na výkon funkcie na súd vyššieho stupňa (§ 72 ods. 2).

Funkčný plat sudcu je rozhodujúcim kritériom pre určenie výšky príplatku za pohotovosť (§ 74), platu za výkon funkcie nadčas (§ 76), ďalšieho platu (§ 77), príplatku k náhrade príjmu pri dočasne pracovnej neschopnosti pre chorobu alebo úraz a príplatku k nemocenskému (§ 93), príplatku k peňažnej pomoci v materstve (§ 94), náhrady škody spôsobenej sudcom (§ 105 ods. 2), platového postihu pri uložení disciplinárneho opatrenia spočívajúceho v znížení funkčného platu [§ 117 ods. 1 písm. b), ods. 5 písm. b)].

Priemerný plat sudcov je rozhodujúcim kritériom nielen pre určenie základného platu sudcov, ale aj pre určenie výšky ich príplatku k dôchodku za výkon funkcie sudcu, na ktorý majú nárok po odchode do dôchodku po skončení ich sudcovského mandátu a príplatku k dôchodku pozostalých, na ktorý vznikne nárok pozostalým za podmienok ustanovených zákonom, ak sudca zomrie (§ 95 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich).

Z uvedenej právnej úpravy je zrejmé, že suma priemerného platu sudcov podstatným spôsobom ovplyvňuje platové pomery sudcov a ich peňažné nároky, ako aj ich peňažné postihy a sankcie.

Do 31. decembra 2010 pravidlá na určenie platových pomerov sudcov boli ustanovené tak, aby reagovali na vývoj priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky, a to prostredníctvom: **1. inštitútu platu poslanca za predchádzajúci kalendárny rok** (§ 23 v spojení s § 2 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky a § 84 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich), **2. valorizácie základného platu sudcov za podmienok ustanovených zákonom** (§ 27 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých

ústavných činiteľov Slovenskej republiky a § 85 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príseďiacich).

Plat poslanca nie je jediným pravidelným mesačným príjmom poslanca za výkon jeho poslaneckého mandátu. Do platu poslanca určeného na základe § 2 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky **sa nezapočítava mesačný funkčný príplatok**, ktorý podľa § 3 tohto zákona prináleží predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky (497,91 eura), podpredsedom Národnej rady Slovenskej republiky (331,94 eura), predsedom výborov Národnej rady Slovenskej republiky (165,97 eura) a podpredsedom výborov Národnej rady Slovenskej republiky (82,99 eura). Do platu poslanca určeného na základe § 2 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky **sa nezapočítava ani suma paušálnych náhrad pravidelne mesačne vyplácaná všetkým poslancom** Národnej rady Slovenskej republiky; tieto paušálne náhrady nepodliehajú zdaneniu (§ 4 a § 26 ods. 2 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky). Do 31. decembra 2010 výšku týchto paušálnych náhrad určovala Národná rada svojím uznesením (§ 4 ods. 1). Od 1. januára 2011 je výška týchto paušálnych náhrad určená a garantovaná priamo zákonom. Poslancom, ktorí majú trvalý pobyt v Bratislavskom kraji, patria paušálne náhrady vo výške **1,8-násobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy** zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok. Poslancom, ktorí majú trvalý pobyt mimo Bratislavského kraja, patria paušálne náhrady vo výške **2,1-násobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy** zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok. Výška takto určených paušálnych náhrad poslancov Národnej rady Slovenskej republiky je neporovnateľná s paušálnou náhradou sudcov, ktorú im priznáva § 52 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príseďiacich. Sudcom patrí mesačná paušálna náhrada nákladov spojených s výkonom funkcie vo výške 1/12 z 50% ich základného platu. Zjednodušene povedané, sudcovia majú nárok na paušálnu náhradu mesačne vo výške 1/24 zo základného platu (**paušálna náhrada sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v roku 2010 činila mesačne 121,07 eur**).

A len pre úplnosť dodávam, že podľa zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky poslancom Národnej rady Slovenskej republiky patrí **popri týchto paušálnych náhradách aj náhrada za ubytovanie** v preukázanej výške, ak cestu vykonajú v súvislosti s výkonom poslaneckej funkcie (§ 4 ods. 2), **cestovné náhrady pri cestách do zahraničia**, ktoré súvisia s výkonom poslaneckej funkcie, vo výške určenej uznesením Národnej rady Slovenskej republiky (§ 4 ods. 3), **technické prostriedky potrebné na výkon poslaneckého mandátu** v rozsahu a za podmienok ustanovených uznesením Národnej rady Slovenskej republiky, ktoré zostávajú poslancom aj po skončení volebného obdobia (§ 4 ods. 4). S účinnosťou od 1. januára 2011 poslanci s trvalým pobytom mimo Bratislavského kraja majú **právo aj na ubytovanie** v zariadení Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky **alebo na úhradu nákladov v určených ubytovacích zariadeniach** (§ 4 ods. 5). Poslanci Národnej rady Slovenskej republiky **môžu bezplatne používať prostriedky osobnej železničnej dopravy** toho železničného podniku, ktorý má uzatvorenú zmluvu o dopravných službách vo verejnom záujme (§ 5 ods. 1), **môžu bezplatne používať tam a späť lietadlá verejnej leteckej dopravy pri cestách na schôdze Národnej rady Slovenskej republiky a jej výborov**, ako aj pri cestách, na ktoré sú poverení predsedom Národnej rady Slovenskej republiky alebo so súhlasom predsedu Národnej rady Slovenskej republiky výborom Národnej rady Slovenskej republiky (§ 5 ods. 2). Predseda Národnej rady Slovenskej republiky má počas výkonu svojej funkcie právo bezplatne užívať primerane vybavený byt, bezplatne používať služobné

motorové vozidlo a účastnícku telefónnu stanicu (§ 6 ods. 1 a 3), podpredsedovia Národnej rady Slovenskej republiky majú právo bezplatne užívať primerane vybavený byt, ak majú trvalý pobyt mimo sídla Národnej rady Slovenskej republiky, bezplatne používať služobné motorové vozidlo a účastnícku telefónnu stanicu (§ 6 ods. 2 a 3).

Z týchto dôvodov plat poslanca určený na základe § 2 zákona č. 120/1993 Z.z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky nemožno považovať za skutočný plat poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, za celkovú odmenu za výkon jeho mandátu. Je to len právny inštitút, na základe ktorého sa určujú platové pomery samotných poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a tých ústavných činiteľov a ďalších osôb, o ktorých to ustanovuje zákon.

Do 31. decembra 2010 plat poslanca ako právny inštitút predstavovala výlučne suma vo výške 3-násobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zaokrúhlená nahor na celé euro (§ 2 ods. 1 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky). Doteraz priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky v každom roku zaznamenala nárast, preto postupne rástla aj suma priemerného platu sudcov. Tento nárast priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky doteraz ani raz neprekročil 10% v kalendárnom polroku, ktorý predchádzal kalendárnemu polroku, v ktorom sa plat vyplácal. Preto ešte ani raz nedošlo k valorizácii základného platu sudcov v zmysle právnej úpravy § 27 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky a § 85 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach.

Nikdy však nedošlo ani k takému zníženiu priemerného platu sudcov, ktoré by v konečnom dôsledku znamenalo, že sudca dostane nižšiu odmenu za výkon funkcie sudcu v porovnaní s predchádzajúcim kalendárnym rokom. Zníženie sumy priemerného platu sudcov automaticky znamená zníženie základného platu každého sudcu, a tým aj jeho funkčného platu (základný plat je zložkou funkčného platu sudcu). Pritom, **zníženie funkčného platu sudcu inak ako v disciplinárnom konaní priamo vylučuje platné znenie § 84 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach, ktoré ustanovuje, že znížiť funkčný plat sudcu možno len na základe právoplatného rozhodnutia disciplinárneho súdu.**

Zákonodarca sa zrejme necítil byť viazaný ani len právnou úpravou, ktorú sám schválil a zákon č. 500/2010 Z. z. sa rozhodol schváliť v znení, na základe ktorého reálne došlo k zníženiu priemerného platu sudcov, a tým aj k zníženiu základného platu sudcov, ich funkčného platu, výšky príplatku k dôchodku za výkon funkcie sudcu a ďalších peňažných nárokov spojených s výkonom funkcie sudcu. Samozrejme, tým došlo aj k zníženiu prípadných peňažných postihov a sankcií za pochybenia pri výkone funkcie sudcu. Zákonodarca schválením zákona č. 500/2010 Z. z. tak v podstate znížil príjem sudcom, ktorí riadne vykonávajú svoje sudcovské povinnosti a zvýšil príjem tým sudcom, ktorí pochybili a voči ktorým sa uplatňuje disciplinárna zodpovednosť či iná zodpovednosť za ich protiprávne konanie.

Uvedené jednoznačne vyplýva z právnej úpravy ustanovenej zákonom č. 500/2010 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2011.

Zákon č. 500/2010 Z. z. doterajšiu právnu úpravu § 2 ods. 1 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky nahrádza s účinnosťou od 1. januára 2011 novým znením § 2 v odsekoch 1 a 2 (čl. I), ktoré znie takto:

„(1) Poslancovi Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „poslanec“) patrí plat vo výške trojnásobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok **znížený podľa odseku 2**, zaokrúhlený nahor na celé euro (ďalej len „plat poslanca“), začínajúc dňom, v ktorom zložil Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) predpísaný sľub.¹⁾ V závislosti od času výkonu poslaneckého mandátu patrí po zániku poslaneckého mandátu poslancovi ešte plat počas dvoch mesiacov, ak vykonával mandát poslanca menej ako päť rokov, alebo troch mesiacov, ak vykonával mandát poslanca aspoň päť rokov; toto ustanovenie sa nevzťahuje na poslanca, ktorý bol zvolený za poslanca v nasledujúcom volebnom období, a na poslanca, ktorý bezprostredne po zániku mandátu začal vykonávať inú funkciu ústavného činiteľa Slovenskej republiky podľa § 1 alebo ktorý bol zvolený do Európskeho parlamentu, alebo začal vykonávať funkciu podľa osobitného predpisu.^{1aa)} Ak poslanec vykonával mandát ako náhradník, patrí mu nárok podľa druhej vety len raz počas toho istého volebného obdobia.

(2) Zníženie podľa odseku 1 sa rovná:

- a) **0,15 násobku trojnásobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, ak podiel schodku rozpočtu verejnej správy Slovenskej republiky a hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, zverejneného Európskou komisiou (Eurostatom) v apríli kalendárneho roka, na ktorý sa plat poslanca vypočítava,^{1a)} je rovný alebo vyšší ako 0,07,**
- b) **0,1 násobku trojnásobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, ak podiel schodku rozpočtu verejnej správy Slovenskej republiky a hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, zverejneného Európskou komisiou (Eurostatom) v apríli kalendárneho roka, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, je rovný alebo vyšší ako 0,05 a nižší ako 0,07,**
- c) **0,05 násobku trojnásobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, ak podiel schodku rozpočtu verejnej správy Slovenskej republiky a hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, zverejneného Európskou komisiou (Eurostatom) v apríli kalendárneho roka, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, je rovný alebo vyšší ako 0,03 a nižší ako 0,05.“**

Na sudcov sa s účinnosťou od 1. januára 2011 vzťahuje prechodné ustanovenie § 29g ods. 1, 4, 8 a 9 (čl. I) zákona č. 500/2010 Z. z. v tomto znení:

„(1) V roku 2011 zníženie podľa § 2 ods. 2 je 15%.

(4) V roku 2011 patrí mesačne sudcovi ústavného súdu plat vo výške 1,3 - násobku platu poslanca zvýšeného o 5%.

(8) V roku 2011 je priemerným platom sudcu plat poslanca zvýšený o 5%.

(9) V roku 2011 je základným platom sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a sudcu Špecializovaného trestného súdu plat vo výške 1,3 násobku platu poslanca zvýšeného o 5%.“.

Súčasnne zákon č. 500/2010 Z. z. v čl. II vypúšťa ustanovenie § 85 zo zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušiacich. Toto ustanovenie doteraz poskytovalo sudcom záruku na úpravu ich základného platu. Konkrétne, na zvýšenie ich základného platu o príslušné percento v prípade, ak v rozhodujúcom období (predchádzajúci polrok) sa zvýši priemerný plat zamestnanca národného hospodárstva Slovenskej republiky viac ako o 10%.

Namietam ústavnosť vyznačenej právnej úpravy vo vzťahu k sudcom. Takúto právnu úpravu považujem za neprípustný zásah do ústavne garantovaného princípu nezávislosti súdnej moci.

Suma priemerného platu sudcov určená na rok 2011 podľa mechanizmu ustanoveného v prechodnom ustanovení § 29g ods. 1, 4, 8 a 9 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení zákona č. 500/2010 Z. z. je nižšia oproti roku 2010 i predchádzajúcim rokom. Zdôrazňujem, že zákonodarca ustanovil na rok 2011 zníženie platových pomerov sudcov, navyiac, toto zníženie nemá iba prechodný charakter – časovo nie je ohraničené. Suma priemerného platu sudcu, ktorá by bola určená v roku 2012 a nasledujúcich na základe mechanizmu ustanoveného v § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení zákona 500/2010 Z. z., bola by nevyhnutne nižšia, než suma určená na základe doterajšieho mechanizmu. Zníženie platu a rozsah jeho zníženia je totiž *expressis verbis* zakotvený do dikcie § 2 ods. 1 a § 2 ods. 2 písm. a) až c) a osobitne vo vzťahu k sudcom aj v prechodnom ustanovení § 29g ods. 1, 4, 8 a 9 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení zákona č. 500/2010 Z. z. Okrem toho, nová právna úprava trvalo odníma doterajšie právo sudcov na valorizáciu ich základných platov, ak by nastali podmienky ustanovené v doterajšom znení § 85 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušiacich.

To znamená, že nová zákonná úprava priamo ustanovuje zníženie doterajšieho priemerného platu sudcu, t.j. znižuje základ pre výpočet základného platu sudcov, ich funkčných platov, príplatkov k dôchodku za výkon funkcie sudcu a ďalších peňažných nárokov vyplývajúcich z výkonu funkcie sudcu a celkovo zhoršuje materiálne zabezpečenie sudcov. Toto celkové zhoršenie doterajšieho materiálneho zabezpečenia sudcov zákonodarca ustanovil svojvoľne ako nové opatrenie trvalého charakteru, teda bez ohľadu na ďalší vývoj ekonomickej situácie v štáte.

Zodpovednosť za hospodársku politiku nesie vláda a parlament. V demokratickom právnom štáte nemožno výsledky tejto politiky prenášať na súdnu moc. Navyiac, súdna moc nemala ani len reálnu možnosť brániť sa proti schváleniu namietanej právnej úpravy. K návrhu zákona nebolo umožnené predsedovi Súdnej rady Slovenskej republiky vystúpiť v pléne Národnej rady Slovenskej republiky. Vo výboroch Národnej rady nebol posudzovaný vplyv návrhu zákona na sudcov. Dokonca, zákonný mechanizmus znižovania platov sa

podstatným spôsobom zmenil prostredníctvom pozmeňujúcich návrhov uplatnených v druhom čítaní krátko pred hlasovaním. Pri ich schvaľovaní zákonodarca vôbec nerešpektoval už platnú garanciu neznižovania platov sudcov ustanovenú v § 84 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediach.

Namietaná právna úprava platové pomery sudcov podmieňuje vývojom schodku rozpočtu verejnej správy Slovenskej republiky a hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky.

Zákonodarca si zrejme dostatočne neuvedomil skutočnosť, že rozhodovacia činnosť sudcov má vplyv na štátny rozpočet Slovenskej republiky. V trestnom konaní sú sudcovia oprávnení ukladať peňažné tresty a tresty prepadnutia majetku; právnickým osobám ochranné opatrenia zhabanie peňažnej čiastky (až do sumy 1 660 000 eur) a zhabanie majetku. Suma peňažného trestu a zhabanej peňažnej čiastky pripadá štátu, ak súd nerozhodne inak na základe vyhlásenej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná (§ 57 ods. 2, § 83a ods. 5 Trestného zákona). Vlastníkom prepadnutého majetku a zhabaného majetku sa stáva štát, ak súd nerozhodne inak na základe vyhlásenej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná (§ 59 ods. 2, § 83b ods. 6 Trestného zákona). Vo veciach správneho súdnictva súdy preskúmajajú zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, teda aj zákonnosť uložených pokút a iných sankcií za spáchanie správnych deliktov (daňové delikty, colné delikty a iné porušenia zákonných povinností v oblasti verejnej správy), a to vo výške aj niekoľko miliónov či desiatok miliónov eur [pozri napríklad § 16 ods. 1 písm. a) zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, § 64 ods. 1 písm. a) zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou, § 34 ods. 2 zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon), daňové a colné predpisy, napríklad § 35 zákona SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov]. Výnosy z pokút či iných sankcií uložených za správne delikty sú spravidla príjmom štátneho rozpočtu. V občianskoprávných veciach, vrátane obchodných vecí, rozhodujú spory aj s hodnotou niekoľko desiatok miliónov eur, a samozrejme, aj spory, účastníkom ktorých je štát. Osobitnú kategóriu predstavujú spory zo zodpovednosti štátu za nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Z uvedeného vo väzbe na novú právnu úpravu jednoznačne vyplýva, že rozhodovacia činnosť sudcov môže ovplyvniť aj ich vlastné platové pomery. Táto skutočnosť nevyhnutne vedie k spochybneniu nezávislosti a nestrannosti súdnictva a k spochybňovaniu objektivity súdnych rozhodnutí, a to vo všeobecnosti, nielen zo strany tých účastníkov či strán konania, v neprospech ktorých bolo vynesené súdne rozhodnutie. Sudca v rozhodovacom procese nielenže sám musí byť nezávislým a nestranným, ale mal by byť takto vnímaný aj verejnosťou. Ústavná zásada nezávislosti a nestrannosti sudcu nie je samoučelná, slúži verejnosti - zabezpečuje, aby každý v konaní pred súdom mal reálne zaručené právo na to, aby o jeho veci rozhodoval nezávislý sudca. Ústavná zásada nezávislosti a nestrannosti súdov a sudcov patrí k imanentným znakom demokratického právneho štátu, musí byť striktne dodržiavaná a žiadnym zákonom nesmie byť spochybňovaná. Z tohto dôvodu zákonodarca nesmie prijať takú právnu úpravu vzťahujúcu sa na platy sudcov, na základe ktorej by platové pomery sudcov boli závislé od podielu rozpočtu verejnej správy a hrubého domáceho produktu. Inými slovami, rozhodovacia činnosť súdov nesmie mať žiadny vplyv na kritérium, od ktorého závisí, aký bude plat sudcov v konkrétnom kalendárnom roku. Rozhodovacia činnosť súdov nielenže nesmie mať vplyv na platové pomery sudcov, ale nesmie byť takto čo i len vnímaná verejnosťou.

Namietaná právna úprava nerešpektuje ani ďalšie zo základných princípov právneho štátu – princíp právnej istoty a princíp proporcionality. Sudcom musí byť garantované ich legitímne právo na platové pomery primerané vážnosti ich funkcie. Ich platové pomery nesmú byť svojvoľne zo strany zákonodarnej a výkonnej moci zneisťované, dokonca znižované, a to pod rúskom ozdravovania verejných financií. Peňažné prostriedky ušetrené z platov sudcov sú vo vzťahu k príjmom a výdavkom štátneho rozpočtu Slovenskej republiky úplne zanedbateľné. Pritom, platová reštrikcia sudcov je ustanovená na časovo neobmedzené obdobie, teda nejde o platovú reštrikciu odôvodnenú výnimočnými okolnosťami, zložitou finančnou situáciou v štáte. Skutočnosť, že platová reštrikcia sudcov nebola nevyhnutná, potvrdzuje aj fakt, že zákonodarcia neznižil platové pomery zamestnancov v oblasti štátnej správy - zamestnancov, na ktorých sa vzťahuje zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, ani príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, príslušníkov Policajného zboru, príslušníkov Slovenskej informačnej služby, príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, príslušníkov Národného bezpečnostného úradu, colníkov a profesionálnych vojakov (pozri napr. § 5 zákona o štátnom rozpočte na rok 2011).

V nadväznosti na uvedené chcem pripomenúť, že zníženie základne pre výpočet platu sudcov znamená zníženie jediného zdroja príjmov sudcov. Sudcovia vykonávajú funkciu sudcu ako svoje povolanie. Výkon funkcie sudcu je nezlučiteľný s funkciou v inom orgáne verejnej moci, so štátnozamestnaneckým pomerom, s pracovným pomerom, s obdobným pracovným vzťahom, s podnikateľskou činnosťou, s členstvom v riadiacom alebo kontrolnom orgáne právnickej osoby, ktorá vykonáva podnikateľskú činnosť, ani s inou hospodárskou alebo zárobkovou činnosťou okrem správy vlastného majetku a vedeckej, pedagogickej, literárnej alebo umeleckej činnosti, a pokiaľ ide o sudcov všeobecných súdov s členstvom v Súdnej rade Slovenskej republiky (čl. 137 ods. 2, čl. 145a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Na rozdiel od tejto právnej úpravy, právna úprava vzťahujúca sa na poslancov Národnej rady Slovenskej republiky nebráni tomu, aby poslanci Národnej rady Slovenskej republiky popri výkone poslaneckého mandátu boli aj v riadnom pracovnom pomere alebo aby vykonávali funkcie, zamestnanie alebo činnosť, ktoré nie sú nezlučiteľné s výkonom ich poslaneckého mandátu a poberali za to pravidelný mesačný plat či inú odmenu (§ 8 a 9 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky, čl. 5 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, čl. 77 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). To znamená, že na rozdiel od sudcov peňažný príjem poslancov za výkon ich poslaneckého mandátu nemusí byť ich jediným pravidelným mesačným príjmom.

Materiálne zabezpečenie sudcov by malo zohľadňovať vážnosť a dôstojnosť tohto povolania, ako aj ďalšie skutočnosti. Sudca nesmie poberať iný pravidelný mesačný príjem než plat za výkon funkcie sudcu. Zákon ustanovuje sudcom aj ďalšie obmedzenia, a to aj v občianskom živote. Sudcovia nesmú byť členmi politických strán, nesmú štrajkovať, ich správanie na verejnosti nesmie znižovať vážnosť súdnictva. Povolanie sudcu je rizikové, dokonca aj pre príslušníkov ich rodín. Znižovanie doterajších platových pomerov sudcov vedie k ich príjmovej degradácii v porovnaní s ostatnými právnickými povolaniami a k znižovaniu ich spoločenského postavenia.

Podľa môjho názoru zákonodarcia dlhodobo pristupuje nekoncepčne a nesystematicky k právnej úprave platových pomerov vo verejnej sfére. Až dehonestujúco vyznieva fakt, že zákonná úprava umožňuje, aby plat starostu obce s počtom obyvateľom do 3 000 (aj bez maturitného vzdelania) bol vyšší ako plat sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Zníženie platu poslancov Národnej rady v roku 2011 oproti roku 2010 v reálnych číslach je podstatne nižšie ako zníženie platu sudcov za to isté obdobie (poslanci mali dva roky zmrazený plat). Okrem toho, zníženie platu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, na rozdiel od sudcov, sa nepremieta do sumy ich paušálnych náhrad, na ktoré majú právny nárok podľa § 4 zákona č. 120/1993 Z.z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v sume 1,8-násobku (poslanci s trvalým pobytom v Bratislavskom kraji) a 2,1-násobku (poslanci s trvalým pobytom mimo Bratislavského kraja) z priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok. Tieto skutočnosti v konečnom dôsledku vedú k neproporcionálnemu zníženiu platových pomerov výrazne v neprospech sudcov. A nielen to. V platových pomeroch sudcov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nastane ďalšia platová diferenciácia spôsobená tým, že kým pokles základných platov bude rovnaký, výška funkčných príplatkov osobitnej skupiny sudcov (sudcovia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorí rozhodujú o opravných prostriedkoch vo veciach, na ktoré je v prvom stupni príslušný Špecializovaný trestný súd a sudcovia Špecializovaného trestného súdu) sa zvýši, pretože ich funkčné príplatky, ktoré im priznáva § 69 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach nepodliehajú zníženiu ustanovenému v § 2 ods. 2 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky.

Je nepochybné, že s účinnosťou od 1. januára 2011 bude plat sudcu v značnej miere pohyblivý a nepredvídateľný. Vyplýva to jednak zo samotného mechanizmu, od ktorého budú závisieť platové pomery sudcov, ako aj z úplnej absencie právnej úpravy o postupe pri určovaní a výplate platov vždy na začiatku kalendárneho roka. Svedčí o tom aj oznámenie vedúceho kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky, ktorý už 28. decembra 2010, a to bez toho, aby vedel alebo mohol vedieť, oznámil príslušným inštitúciám plat poslanca na rok 2011 znížený o 15% v zmysle § 29g ods. 1 zákona č. 120/1993 Z.z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky. Keďže 28. decembra 2010 ešte nemohol poznať priemernú nominálnu mesačnú mzdu zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za rok 2010, určil plat poslanca na rok 2011 nielenže bez akejkoľvek opory v zákone, ale priamo v rozpore so zákonom, z priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za rok 2009. V podstate problém spočíva v tom, že zákon neustanovuje ani len to, od ktorého dňa sa znižuje plat – od apríla po zverejnení údajov Eurostatom (pozri § 2 ods. 2) alebo spätne od 1. januára 2011 (sudcovi zostane pôvodný plat a potom bude požiadaný o vrátenia sumy, o ktorú sa plat na základe údajov Eurostatu zníži)? Aj so zreteľom na uvedené považujem ustanovené platové pomery sudcov za nepredvídateľné, čím je porušený aj princíp materiálneho právneho štátu.

Z uvedeného je zrejmé, že zníženie platov sudcov nemá žiaden racionálny a legitímny základ a že je v rozpore s princípmi demokratického právneho štátu. Ústava Slovenskej republiky garantuje nezávislosť súdov a sudcov.

Nezávislosť súdnictva je imanentným znakom demokratického právneho štátu. Túto skutočnosť potvrdzujú aj medzinárodné dokumenty, ktoré sa zaoberajú postavením súdnictva.

V odporúčaní Výboru ministrov členským štátom zo 17. novembra 2010 prijatom na 1098. zasadnutí, ktoré sa týka sudcov, ich nezávislosti, efektívnosti a zodpovednosti a v jeho dodatku sa uvádza, že vonkajšia nezávislosť sudcov nie je výsadou ani privilegiom prepožičaným sudcom kvôli ich prospechu, ale je v záujme právneho štátu a osôb, ktoré hľadajú a očakávajú nestranné súdnictvo. Nezávislosť sudcov by sa mala považovať za

záruku slobody, rešpektovania ľudských práv a nestrannej implementácie právnych predpisov. Sudcovská nestrannosť a nezávislosť je nevyhnutná na zabezpečenie rovnosti účastníkov konania pred súdmi [Dodatok k Odporúčaniu CM/Odp (2010)12, kapitola II – Vonkajšia nezávislosť, bod 11]. Princíp nezávislosti sudcu znamená nezávislosť jednotlivých sudcov pri výkone rozhodovacej funkcie. Vo svojom rozhodovaní by mal byť sudca nezávislý a nestranný a schopný konať bez akéhokoľvek obmedzenia, nevhodného vplyvu, nátlaku, ohrozenia alebo zasahovania, či už priamo alebo nepriamo nejakou autoritou, vrátane vnútorných orgánov súdnictva. Hierarchická organizácia súdnictva by nemala ohroziť individuálnu nezávislosť [Dodatok k Odporúčaniu CM/Odp (2010)12, kapitola III – Vnútorná nezávislosť, bod 22]. Orgány, ktoré sú zodpovedné za organizáciu a fungovanie súdneho systému, sú povinné poskytnúť sudcom podmienky, ktoré im umožnia plniť ich poslanie a mali by zabezpečiť účinnosť pri ochrane a rešpektovaní sudcovskej nezávislosti a nestrannosti [Dodatok k Odporúčaniu CM/Odp (2010)12, kapitola V – Nezávislosť, efektívnosť a zdroje, bod 32]. Vo vzťahu k odmeňovaniu sudcov odporúča, aby hlavné pravidlá systému odmeňovania profesionálnych sudcov boli ustanovené zákonom s tým, že odmeny sudcov musia byť úmerné ich povolaniu a zodpovednosti a musia byť zároveň dostatočné, aby ich chránili pred úplatkami zameranými na ovplyvňovanie ich rozhodnutí. Mali by existovať záruky pre zachovanie primeranej odmeny v prípade choroby, materstva alebo otcovskej dovolenky, rovnako ako aj pre vyplácanie starobného dôchodku, ktorý by mal byť v rozumnom pomere k výške ich platu. Mali by byť zavedené osobitné právne predpisy ako ochrana proti zníženiu platu, ktorý by bol určený špeciálne sudcom [Dodatok k Odporúčaniu CM/Odp (2010)12, kapitola VI – Status sudcu, body 53 a 54].

Toto odporúčanie Výboru ministrov členským štátom Rady Európy a jeho dodatok sa vzťahuje aj na sudcov, ktorí sa zaoberajú ústavnými záležitosťami [Dodatok k Odporúčaniu CM/Odp (2010)12, kapitola I – Všeobecné aspekty, bod 1]. Aj z tohto dôvodu namietam uvedení právnu úpravu vo vzťahu k všetkým sudcom, vrátane sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Rovnako, poradná skupina Rady európskych sudcov – pracovná skupina Magna Charta (CCJE-MC) prijala 17. novembra 2010 v Štrasburgu základné princípy MAGNY CHARTY SUDCOV. Nezávislosť súdnictva - štatutárnu, funkčnú i finančnú – označuje za jeden zo základných princípov charty. Sudcovskú nezávislosť a nestrannosť považuje za nevyhnutné predpoklady pre fungovanie súdnictva. Medzi záruky nezávislosti súdnictva zaraďuje povinnosť štátu po konzultácii so súdnou mocou zabezpečiť ľudské, materiálne a finančné zdroje, ktoré sú potrebné pre riadne fungovanie súdneho systému. Aby sa zabránilo nežiaducemu ovplyvňovaniu, sudcovia musia dostávať primeraný plat a musia byť opatrení adekvátnym dôchodkovým systémom ustanoveným zákonom.

Touto problematikou sa zaoberala aj Európska komisia pre demokraciu prostredníctvom práva - Benátska komisia. Vo svojom stanovisku na tému *Európsky štandard v súvislosti s nezávislosťou súdnictva* kladie dôraz na oba aspekty nezávislosti súdnictva: objektívny aspekt ako nevyhnutnú časť kvalitného súdnictva ako takého a subjektívny ako právo jednotlivca mať svoje práva a slobody - je určený nezávislosťou sudcu, pretože bez nezávislých sudcov nie je možná správna a zákonná implementácia práv a slobôd. Nezávislosť sudcu nie je jeho osobným privilegiom, je doložená potrebou umožniť sudcovi plniť jeho úlohu ochrancu práv a slobôd ľudí. Oba aspekty sa navzájom dopĺňajú. Vonkajšia nezávislosť chráni sudcu pred vplyvom iných štátnych mocí a je zásadným prvkom právnych princípov. Vnútorná nezávislosť zaručuje, že sudca rozhoduje len na základe ústavy a zákonov. Vo vzťahu k odmeňovaniu sudcov Benátska komisia zastáva názor, že úroveň

odmeňovania sudcov by mala byť zaručená zákonom v súlade s vážnosťou ich funkcie a rozsahom ich povinností.

Princíp nezávislosti súdnej moci zdôrazňujú aj ďalšie medzinárodné dokumenty, napríklad Základné zásady nezávislosti súdnej moci prijaté OSN v roku 1985, Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. 12 z roku 1994, Európska charta štatútu sudcov prijatá účastníkmi multilaterálneho stretnutia organizovaného Radou Európy v roku 1998 a ďalšie. Aj tieto dokumenty potvrdzujú právo sudcov na primerané odmeňovanie so zreteľom na dôstojnosť ich profesie a zaťaženosť.

Problematickou platových pomerov sudcov sa už niekoľkokrát zaoberal aj Ústavný súd Slovenskej republiky. Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky je známa, preto len pripomeniem nález PL. ÚS 12/05-116 z 28. novembra 2007, v ktorom ústavný súd potvrdil, že plat sudcu by mal byť stabilnou nemanipulovateľnou veličinou, a nemal by byť pohyblivým faktorom, s ktorým môže kalkulovať aktuálne vládne zoskupenie. Rovnaký právny názor opakovane vyslovil vo svojich nálezoch Ústavný súd Českej republiky (napr. Pl. ÚS 11/02, Pl. ÚS 55/05).

V Českej republike existuje bohatá judikatúra k platovým pomerom sudcov (napr. Pl. ÚS 13/99, Pl. ÚS 18/99, Pl. ÚS 16/2000, Pl. ÚS 11/02, Pl. ÚS 34/04, Pl. ÚS 55/05, Pl. ÚS 13/08, Pl. ÚS 12/10).

Ústavný súd Českej republiky vo svojom náleze Pl. ÚS 34/04 zo 14. júla 2005 týkajúceho sa platových pomerov sudcov vyslovil tieto zovšeobecňujúce tézy:

- posudzovanie ústavnosti platových reštrikcií voči sudcom pre konkrétne obdobie konkrétneho roku spadá do rámca vymedzeného princípom sudcovskej nezávislosti,
- ústavné postavenie sudcov na strane jednej a predstaviteľov moci zákonodarnej a výkonnej, zvlášť štátnej správy, na strane druhej, sa vzhľadom na princíp delby moci a princíp nezávislosti sudcov odlišuje, z čoho plynie aj rozdielny dispozičný priestor pre zákonodarcu k platovým reštrikciám voči sudcom v porovnaní s dispozičným priestorom k takýmto reštrikciám v iných oblastiach verejnej sféry,
- zásah do materiálneho zabezpečenia sudcov garantovaného zákonom nesmie byť výrazom svojvôle zákonodarcu, ale musí byť, vychádzajúc zo zásady proporcionality, odôvodnený výnimočnými okolnosťami, napr. ťaživou finančnou situáciou štátu, pričom aj za splnenia tejto podmienky musí byť zohľadnená odlišnosť funkcie sudcov a predstaviteľov moci zákonodarnej a výkonnej, zvlášť štátnej správy; takýto zásah nesmie mať dôvod k obavam, či sa nedotýka obmedzenia dôstojnosti sudcov, príp. či nie je výrazom ústavne neprípustného tlaku moci zákonodarnej a výkonnej na moc súdnu.

V náleze Pl. ÚS 55/05 zo 16. januára 2007 Ústavný súd Českej republiky v podstate definuje pojem platovej reštrikcie. Uvádza, že: „Za platovú reštrikciu, v súlade s doterajšími nálezmi ústavného súdu, treba považovať opatrenie, kedy sudcovi je odňatá alebo znížená nároková zložka odmeny (napr. ďalší plat), bez toho, aby toto odňatie alebo zníženie bolo kompenzované zvýšením inej nárokovej zložky odmeny. Za ďalšiu formu platovej reštrikcie treba však považovať aj zmrazenie zákonom predpokladaného rastu príjmov sudcov alebo aj iných ústavných činiteľov, pričom napr. „trvalé“ zmrazenie platov niektorých predstaviteľov štátu by ústavný súd nepochybne posudzoval ako krok ústavne neprípustný.“.

Ústavný súd Českej republiky vo svojom náleze Pl. ÚS 13/08 z 2. marca 2010 výslovne uviedol, že „krok zákonodarcu, ktorým (by) došlo nie k pozastaveniu tempa rastu platu sudcov, ale k čí i len čiastočnému odňatiu už dosiahnutej úrovne ich materiálneho zabezpečenia, ťažko by mohol z hľadiska princípov demokratického právneho štátu aprobovať. Zvlášť to platí, ak by sa ukázalo, že takáto zásadne neprípustná reštrikcia zasahuje iba alebo predovšetkým príjmové pomery sudcov, a nie aj súčasne príjmy iných „služobníkov“ štátu.“.

Problematickou platových pomerov sudcov sa zaoberal Ústavný súd Českej republiky aj v náleze Pl. ÚS 12/10 zo 7. septembra 2010, v ktorom poukázal na doterajšiu judikatúru a, okrem iného, uviedol, že: „Svojvoľný zásah zákonodarcu do oblasti materiálneho zabezpečenia sudcov, v tom rámci aj platové reštrikcie, je nutné do rámca chráneného princípom ich nezávislosti podriadiť z dvoch dôvodov: Nezávislosť sudcov je v prvom rade podmienená ich morálnou integritou a odbornou úrovňou, zároveň ale je spätá i s ich primeraným materiálnym zabezpečením. Druhým dôvodom podriadenia zákazu svojvoľného zásahu do materiálneho zabezpečenia sudcov (platových reštrikcií) do rámca princípu ich nezávislosti je vylúčiť možnosť, eventualitu nátlaku moci zákonodarnej, resp. výkonnej na rozhodovanie sudcov. Inými slovami, vylúčiť svojvoľné zásahy do materiálneho zabezpečenia sudcov ako eventuálnu formu „penalizácie“ sudcov zo strany legislatívy a exekutívy, a tým i formy nátlaku na ich rozhodovanie.“.

So zreteľom na uvedené som presvedčený o tom, že právna úprava ustanovenia § 2 ods. 1 v slovách „znížený podľa odseku 2“, § 2 ods. 2 a § 29g ods. 1, 4, 8 a 9 zákona NR SR č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení zákona č. 500/2010 Z. z. vo vzťahu k sudcom a § 85 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediach v znení zákona č. 500/2010 Z. z. nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 prvá veta v spojení s čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Porušenie princípu nezávislosti súdnictva považujem za tak závažný zásah do základných princípov demokratického právneho štátu, že súčasne navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky pozastavil účinnosť namietaných ustanovení v zmysle čl. 125 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s ustanovením § 38 ods. 2 zákona NR SR č. 38/1993 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov v prípade, ak prijme tento návrh na konanie.

S úctou

JUDr. Dobroslav T r n k a
generálny prokurátor
Slovenskej republiky